

Załącznik
do Uchwały Nr 1003/2024
Zarządu Województwa Opolskiego
z dnia 23 września 2024 r.

I. W wyniku przeprowadzonej analizy przedłożonego projektu dokumentu oraz na podstawie *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego* przyjętego uchwałą Nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2019 r., poz. 1798 z dnia 14.05.2019 r.) oraz *Strategii rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030* przyjętej Uchwałą Nr XXXIV/355/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 4 października 2021 r., stwierdzono, że cele i kierunki rewitalizacji oraz planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komprachcice na lata 2024-2030*, są zgodne z polityką rozwoju samorządu województwa, ustaloną w ww. dokumentach.

1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO)

Według PZPWO gmina Pokój zaliczona została do wiejskiego obszaru funkcjonalnego wymagającego wsparcia, dla którego przyjęto rozwój wielofunkcyjny jako jeden z podstawowych kierunków rozwojowych. W ramach tego kierunku realizowane mają być także działania związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Pokój poprzez diagnozę obszarów rewitalizacji, wskazane cele, kierunki i działania mające wyprowadzić obszar gminy ze stanu kryzysowego, wykazuje zgodność z polityką przestrzenną regionu określoną w PZPWO.

Ponadto projekt GPR jest spójny z wyzwaniem rozwoju przestrzennego określonymi w PZPWO, w szczególności z poprawą ładu przestrzennego oraz dostosowaniem do skutków zmian klimatycznych. Jednocześnie stwierdza się, że zachowano spójność dokumentu z ustalonymi w planie zasadami gospodarowania przestrzenią i kierunkami zagospodarowania przestrzennego.

Z uwagi na to, że projekt GPR nie zawiera bezpośrednich odniesień do Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, sugeruje się uzupełnienie GPR o stosowne zapisy potwierdzające powiązania z PZPWO na poziomie przyjętych celów i kierunków działań.

2. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. w art. 17 ust. 2 pkt 4a (t.j. Dz. U. 2021 poz. 485 ze zm.) określa podmioty, które opiniują projekt gminnego programu rewitalizacji. Jednym z nich jest zarząd właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa.

Po analizie projektu GPR gminy Pokój na lata 2024-2030 (Projekt) stwierdzono, że zachowuje on spójność ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030. Autorzy przywołują treść wybranych celów i kierunków Strategii Opolskie 2030 na str. 11, z którymi cele Projektu korespondują w największym stopniu.

Biorąc pod uwagę powyższe prosimy jednocześnie o uwzględnienie w Projekcie następujących uwag:

- **str. 11 Rozdział 7 Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi** – niezbędne jest:
 - zamieszczenie przypisu dolnego po słowach „(...) otwartości i integracji” z informacją, że jest to treść wizji rozwoju zawarta w Strategii Opolskie 2030;
 - uporządkowanie zapisów poprzez rozdzielenie celów strategicznych i operacyjnych;
 - poprawne zapisanie celów Strategii Opolskiej 2030 i usunięcie nieistniejących celów takich jak: *Zintegrowana i aktywna społeczność, Uporządkowane, atrakcyjne i funkcjonalne przestrzenie i obiekty publiczne czy Racjonalne wykorzystanie i ochrona zasobów naturalnych.*
 - uwzględnienie w treści rozdziału informacji o relacji pomiędzy Projektem a Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego.

II. Równocześnie przekazujemy poniżej wyniki wstępnej analizy projektu dokumentu w aspekcie GPR pełniącego funkcję strategii IIT, pod kątem wymogów ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (tzw. ustawy wdrożeniowej), *Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027* oraz *Procedury Instytucji Zarządzającej FEO 2021-2027 dotyczącej opiniowania Gminnych Programów Rewitalizacji w województwie opolskim* (Uchwała nr 9371/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z 24.04.2023 r.) oraz, w późniejszym etapie, wpisania GPR do wykazu programów rewitalizacji:

1) w zakresie możliwości finansowania strategii IIT

Zgodnie z zapisami art. 36 ust. 4 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. *o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027* (tzw. ustawa wdrożeniowa) Instytucja Zarządzająca wydaje opinię w zakresie możliwości finansowania strategii IIT (GPR pełniącego funkcję strategii IIT) opracowanej na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. *o rewitalizacji* pod warunkiem spełnienia wymogów art. 29 rozporządzenia ogólnego) w ramach programu regionalnego w perspektywie 2021-2027.

Opinia IZ dla GRP (w zakresie możliwości finansowania strategii IIT) w ramach programu regionalnego wydawana jest w trybie art. 36 ust. 4 ustawy wdrożeniowej, tj. na zasadach określonych dla strategii IIT, w terminie 60 dni od dnia otrzymania przez IZ przyjętego przez gminę dokumentu.

Powyższe oznacza, że w celu wydania opinii i wpisania GPR przez IZ FEO 2021-2027 do wykazu pozytywnie zaopiniowanych programów w zakresie możliwości ich finansowania z FEO 2021-2027, gmina zobowiązana jest do złożenia dokumentu GPR wraz z uchwałą rady gminy w sprawie przyjęcia GPR oraz opiniami wydawanymi przez podmioty wymienione w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy *o rewitalizacji*.

Ponieważ przedmiotowa opinia IZ FEO 2021-2027 ma miejsce na wniosek gminy przed złożeniem pierwszego projektu rewitalizacyjnego do dofinansowania i jest dokonywana na podstawie przekazanego przez gminę projektu GPR na obecnym etapie IZ dokonała roboczej weryfikacji projektu GPR Gminy Pokój pod kątem elementów wynikających z art. 29 rozporządzenia ogólnego 2021/1060 oraz art. 36 ustawy wdrożeniowej.

W myśl powyższego projekt GPR Gminy Pokój był weryfikowany pod kątem zawarcia w nim podstawowych elementów właściwych dla strategii IIT, takich jak:

1. syntezy diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
2. celów, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
3. listy projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
4. opisu procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmioty reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.

W związku z tym, iż aby ubiegać się o dofinansowanie w ramach środków FEO 2021-2027 dedykowanych rewitalizacji, GPR Gminy Pokój musi pełnić funkcję strategii IIT w kontekście zapisów art. 29 rozporządzenia ogólnego.

W wyniku przeprowadzonej weryfikacji stwierdza się, iż dokument nie zawiera syntezy diagnozy obszaru rewitalizacji wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych (wskazano, że są nie identyfikując ich).

Ponadto, **dokument nie zawiera** właściwego opisu procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmioty reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad wdrażaniem strategii IIT, który jest właściwy dla strategii IIT. GPR Gminy Pokój zawiera opis zaangażowania partnerów jedynie na etapie opracowania GPR. Natomiast **brak opisu** procesu zaangażowania partnerów (...) **na etapie wdrażania GPR** - należy go uzupełnić.

W kontekście **listy projektów** ujętych w rozdziale 10.1 *Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne*/ 10.2. *Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych* – wyjaśniamy, że w przypadku gdy program *Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027* (FEO 2021-2027) planowany jest jako potencjalne źródło współfinansowania działań rewitalizacyjnych, to wsparcie takie możliwe jest w Priorytecie 10 *Fundusze Europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych opolskiego* (w przypadku gmin miejsko-wiejskich jest to działanie 10.5 *Rewitalizacja na obszarach innych niż miejskie*).

Zgodnie z interwencją zaplanowaną w ramach FEO 2021-2027 w obszarze rewitalizacji wsparcie skierowane będzie wyłącznie na następujący typ projektu „**Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych, mająca na celu realizację kompleksowych, zintegrowanych działań na rzecz: lokalnej społeczności i gospodarki, ładu przestrzennego i zrównoważonego gospodarowania przestrzenią, skoncentrowanych terytorialnie i prowadzonych przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji**”. Interwencje w obszarze rewitalizacji finansowane będą ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Powyższe nie oznacza, że w ramach GPR nie można ujmować innych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jednak w przypadku projektów, których potencjalnym źródłem finansowania ma być działanie 10.5 FEO 2021-2027, muszą się one wpisywać w ww. typ projektu.

Ewentualne uzupełnienie rewitalizacyjnych projektów infrastrukturalnych finansowanych w ramach działania 10.5 *Rewitalizacja na obszarach innych niż miejskie* FEO 2021-2027 o elementy „miękkie” możliwe jest pod warunkiem ich zgodności z celami Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (w ramach cross-finansingu - na poziomie 15%).

W opinii IZ FEO 2021-2027 należy także dokonać następujących **korekt** GPR Gminy Pokój:

- przedstawione w poszczególnych kartach przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskaźniki produktu i rezultatu zostały określone jedynie kodami identyfikacyjnymi wskaźników zgodnymi z *Listą Wskaźników Kluczowych 2021-2027 – EFS+*. Należy zatem podać nazwy wskaźników, jak również, ze względu na potencjalne dofinansowanie projektów infrastrukturalnych, dodać adekwatne wskaźniki z *Listy Wskaźników Kluczowych 2021-2027 - EFRR*, względnie z list wskaźników wskazanych w programie FEO 2021-2027,
- w odniesieniu do przedsięwzięcia pn. *Budowa kompleksu sportowego orlik* zaznacza się, że w ramach działań rewitalizacyjnych planowanych do finansowania ze środków FEO 2021-2027 możliwe jest **wsparcie istniejącej infrastruktury**. Natomiast tylko w wyjątkowych okolicznościach, po przedstawieniu wyczerpującego uzasadnienia przez wnioskodawcę możliwe będzie wsparcie dla nowych inwestycji,
- w karcie podstawowego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego pn. *RENOWACJA KOŚCIOŁA W DĄBRÓWCE DOLNEJ/DOMARADZIEJ KUŹNI* brakuje uzasadnienia realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji,
- w odniesieniu do Rozdz. 11.3 *Komplementarność międzyokresowa* wskazano, że *Gminny Program Rewitalizacji gminy Pokój na lata 2024-2030* jest pierwszym formalnym dokumentem dotyczącym rozwoju gminy poprzez rewitalizację. Proponuje się wskazać realizowane/zrealizowane projekty/przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji, które są komplementarne do projektów wskazanych w liście przedsięwzięć ujętych w GPR Pokój,

- korekty wymaga terminologia stosowana w odniesieniu do źródeł finansowania – proponuje się użycie FEO 2021-2027 (program regionalny Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027), zamiast „dofinansowanie FEO”.

III. Przekazujemy również wyniki wstępnej analizy projektu GPR w zakresie wymogów stawianych przez ustawę o rewitalizacji:

Zaktualizowany dokument Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej *Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027* oraz Procedury Instytucji Zarządzającej FEO 2021-2027 dotyczącej opiniowania Gminnych Programów Rewitalizacji w województwie opolskim (Uchwała nr 9371/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z 24.04.2023 r.) określają, że w celu wydania opinii i wpisania GPR przez IZ FEO 2021-2027 do wykazu pozytywnie zaopiniowanych programów, Zarząd Województwa ma przeanalizować spełnienie przez uchwalony GPR warunków wymienionych w art. 15 ust. 1.

W związku z tym, w wyniku przeprowadzonej wstępnej weryfikacji projektu *GPR* w zakresie wymogów stawianych przez *ustawę o rewitalizacji*, stwierdzono, że projekt GPR:

- został sporządzony dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze uchwały rady gminy (uchwała Nr V/22/2024 Rady Gminy Pokój z dnia 15 lipca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pokój). Obszar rewitalizacji wyznaczono w oparciu o dokonaną diagnozę delimitacyjną.
- wskazuje, że obszar rewitalizacji obejmuje tereny nieprzekraczające 20% powierzchni gminy (118 ha co stanowi 0,89% powierzchni gminy) oraz tereny zamieszkałe przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy (320 osób co stanowi 6,55% mieszkańców gminy) (rozd. 3, str. 8).
- nie opisuje powiązania GPR z wymaganymi przez *Ustawę* dokumentami strategicznymi gminy, tj. *strategią gminy lub strategią rozwoju ponadlokalnego, oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych. W analizie należy w czytelny sposób wykazać powiązania celów analizowanych dokumentów z celami rewitalizacji. – wymaga uzupełnienia* (rozd. 7);
- zawiera rozdział *Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji*, w którym w paru zdaniach odniesiono się do zapisów *Ustawy*. W rozdziale tym **brakuje dogłębnej analizy negatywnych zjawisk oraz analizy lokalnych potencjałów**. Zgodnie z art. 15 ust.1 pkt.1 ustawy o rewitalizacji, szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji powinna obejmować: analizę negatywnych zjawisk (w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej) oraz analizę lokalnych potencjałów. Diagnoza pogłębiona stanowi kluczowy element części diagnostycznej GPR, od którego zależy dalsza realizacja całego programu. Celem diagnozy jest pogłębienie wiedzy o obszarze rewitalizacji, poprzez precyzyjne i szczegółowe badania przyczyn negatywnych zjawisk występujących na tym obszarze, ich lokalizacji i istniejących między nimi powiązań-głównie w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach. Fundamentem diagnozy pogłębionej jest zatem badanie tych samych zjawisk kryzysowych, które były przedmiotem analizy delimitacyjnej, lecz tylko w odniesieniu do obszaru rewitalizacji. Oprócz dogłębnego zbadania negatywnych zjawisk należy przeanalizować lokalne potencjały, które mogą w szerszej perspektywie przyczynić się do likwidacji negatywnych zjawisk zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji. Reasumując, poprawnie sporządzona pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji jest podstawą do opracowania części strategicznej programu – tj. wizji, celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć. - **wymaga poprawy/uzupełnienia**
- zawiera wizję, cele oraz odpowiadające im kierunki działań. Jednak, ze względu na powierzchownie przeprowadzoną analizę obszaru rewitalizacji, nie można stwierdzić jakie rzeczywiste problemy występują w wyznaczonym obszarze. Cele i kierunki rewitalizacji służą eliminacji bądź ograniczeniu negatywnych zjawisk, które spowodowały powstanie stanu kryzysowego. Muszą one bezpośrednio odpowiadać na wskazane w diagnozie szczegółowej problemy i zagrożenia oraz wykorzystać

uwidocznione w diagnozie potencjały. Niedopuszczalnym jest, aby cele nie wynikały z wcześniej przeprowadzonej diagnozy albo z jej braku, jak w przypadku przedmiotowego dokumentu (rozdz. 8-9, str. 13-15). - wymaga poprawy

- w ramach opisu przedsięwzięć rewitalizacyjnych zamieszczono listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (rozdz. 10, str. 15-22). Jako podstawowe przedsięwzięcia wskazano przedsięwzięcia inwestycyjne (5 projektów), natomiast jako uzupełniające – przedsięwzięcia zarówno społeczne jak i inwestycyjne (7 projektów). Należy zaznaczyć, że dla pełnej realizacji założeń GPR należy realizować działania zarówno inwestycyjne („twarde”) jak i społeczne („miękkie”) odpowiadające na zdiagnozowane negatywne zjawiska powodujące sytuację kryzysową obszaru rewitalizacji. Zaleca się rozważenie uzupełnienia katalogu przedsięwzięć podstawowych o komplementarne z nimi przedsięwzięcia społeczne. Wykazane w GPR przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie wykazują charakteru działań rewitalizacyjnych ukierunkowanych na eliminację deficytów społecznych, a skupiają się natomiast na realizacji działań infrastrukturalnych (np. Budowa kompleksu sportowego Orlik, Przebudowa ogrodzenia wokół cmentarza oraz kościoła itd.). **Działania infrastrukturalne mogą mieć jedynie charakter uzupełniający dla wiodących działań społecznych ukierunkowanych na eliminację zjawisk kryzysowych.** Ponadto, należy rozwinąć opis przedsięwzięć o prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, uzupełnić puste/wykropkowane miejsca, jak i zawrzeć informację w zakresie lokalizacji (położenie w obszarze rewitalizacji lub poza nim). **Prosimy o ponowną analizę poszczególnych etapów programowania zgodnie z logiką interwencji wskazaną dla programu rewitalizacji, w tym zaplanowanie działań odpowiadających na zdiagnozowane zjawiska problemowe. Przypominamy, że proces rewitalizacji ma na celu wyprowadzenie danego obszaru ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację.**
- zawiera rozdział dot. pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (7 przedsięwzięć), w formie zbiorczej tabeli, zawierających tylko nazwę projektu (podrozdz. 10.2, str. 6-7). Zwracamy uwagę, że GPR musi zawierać charakterystykę pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na co wskazuje art. 15 ust. 5 ustawy o rewitalizacji. Projekty uzupełniające muszą mieć potencjał do ograniczenia zjawisk kryzysowych wynikających z przeprowadzonej diagnozy, jak również muszą realizować cele i kierunki działań GPR. Warunkiem koniecznym do uznania projektów uzupełniających za rewitalizację jest bezpośredni związek z celami i kierunkami działań GPR, który należy wykazać w opisie. **Prosimy o ponowną analizę, podobnie jak dla przedsięwzięć podstawowych.**
- wskazuje przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które mogłyby być kompleksowe, tzn. razem mogłyby stanowić kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane w obszarze rewitalizacji problemy i źródło szerszego oddziaływania, **pod warunkiem uzupełnienia planowanych przedsięwzięć o działania społeczne, partycypacyjne, uzupełniające planowane przedsięwzięcia inwestycyjne i infrastrukturalne. Sugerujemy ponowną analizę przedsięwzięć i ich uzupełnienie.**
- Tytuł działu „Mechanizmy integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” (rozdz. 11, str. 23-24) sugeruje, że zawiera on opis mechanizmów integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jednak takiego opisu w treści nie ma. **Sugerujemy ponowną analizę działu i uzupełnienie brakujących treści.** Integracja polegać powinna m.in. na powiązaniu działań koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych przy wykorzystaniu mechanizmów integracji na poziomie celów, partycypacji społecznej i zarządzania wdrażaniem, w myśl zasad kompleksowości, koncentracji i komplementarności interwencji.
- zawiera krótki opis komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych w poszczególnych wymiarach, w tym komplementarność przestrzenną, problemową, proceduralno-instytucjonalną, międzyokresową i źródeł finansowania, wraz z podsumowaniem, opisem zagadnienia dostępności oraz mechanizmów integracji (str. 23-25). **Sugerujemy ponowną analizę działu i uzupełnienie brakujących treści.**

- określa szacunkowe/indykatywne ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych – dla projektów podstawowych (rozdz. 12, str. 25-26). **Sugerujemy uzupełnić zestawienie o podsumowanie ogólnych kosztów całości programu.**
- zawiera opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji. Główne zarządzanie GPR planuje się w ramach istniejących struktur Urzędu Gminy (rozdz. 12, str. 26-27);
- zawiera **niepełny i niewystarczający opis sposobu zaangażowania partnerów** w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem GPR (rozdz. 14, str. 27-28). Proces konsultacji społecznych został przeprowadzony jedynie za pomocą ankiety/formularza w formie tradycyjnej i on-line i spotkania otwartego na niewiadomej liczbie mieszkańców gminy. **Nie wykazano zaangażowania poszczególnych grup interesariuszy m.in. partnerów społeczno-gospodarczych czy podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie. Z opisu procesu nie wynika czy społeczność lokalna była zaangażowana i czynna na każdym z etapów procesu rewitalizacji. Ponadto, informujemy, że bardzo ważne jest przeprowadzenie uspołecznienia dokumentu (partycypacja społeczna) na każdym etapie sporządzania GPR, począwszy od diagnozy, a kończąc na monitoringu i ewaluacji – w analizowanym dokumencie brak jest takiego opisu. Zabrakło opisu sposobu zaangażowania interesariuszy w proces rewitalizacji i procedury uspołecznienia procesów na dalszych etapach realizacji i wdrażania GPR. W rozdziale brakuje również komentarza, o wpływie wyników badania ankietowego na zapisy zawarte w projekcie GPR oraz informacji nt. w jaki sposób przeprowadzono formalne konsultacje dokumentu zgodnie z wymogami ustawowymi. - wnosimy o stosowne uzupełnienia**
- zawiera rozdział dotyczący systemu monitorowania i oceny GPR. **W rozdziale tym jednak nie ujęto metod, wskaźników, źródeł danych, analizy ryzyk, proponowanych danych monitorowania i oceny (rozdz. 15, str. 28). Sugeruje się ponowną analizę i uzupełnienie treści.**
- nie określa niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021 r. poz. 11). **Należy uzupełnić zapisy GPR o tę informację, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 10 ustawy o rewitalizacji.**
- nie określa niezbędnych zmian w uchwale rady gminy dot. zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. **Sugeruje się uzupełnienie tej informacji, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 11 ustawy o rewitalizacji.**
- wskazuje, że na obszarze rewitalizacji przewiduje się możliwość ustanowienia na 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji (podrozdz. 16.1, str. 29);
- wskazuje sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym wskazuje na brak konieczności zmian w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. (rozdz. 16, str. 28-29);
- ma dołączony załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzone na mapie opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej w skali 1:5000.

Dodatkowo należy skorygować lub uzupełnić projekt dokumentu min.:

- **str. 6 Rozdział 3** – korekty wymaga tytuł rozdziału. Jest: Metodologia obszaru delimitacyjnej;
- **str. 8 Rozdział 3 Tabelka** – w ostatniej rubryce (Ludność) przed procentową wartością wpisana jest liczba „5.”, wprowadzając tym samym w błąd czytelnika.
- **str. 8 Rozdział 3** – pierwsze zdanie pod tabelką wygląda na „urwane”, brakuje początku;

- **Str. 10 Podrozdział 6.1.** – pierwsze zdanie na stronie wymaga poprawy, bo w aktualnej formie nie ma sensu.
- **str. 10-11 Rozdział 7 Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi:**
 - Str. 10 - Strategia Europa 2020 nie jest już dokumentem obowiązującym, dlatego proponujemy usunąć go z treści niniejszego rozdziału
 - Str. 10 i 11 - należałoby poprawić zapis „GPR miny pokój (...)” na „GPR Gminy Pokój”;
- **str. 13 Rozdział 9 Cele rewitalizacji oraz kierunki działań** – zdanie niżej przytoczone wymaga redakcji językowej: *„Do procesu rewitalizacji gmina zaprasza wszystkich jej interesariuszy we współpracę, w tym przede wszystkim mieszkańców, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych oraz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.”;*
- **str. 15 Rozdział Przedsięwzięcia rewitalizacyjne** – w kartach przedsięwzięć rewitalizacyjnych na stronach 16, 17, 19, 20 i 22 zamieszczono przypisy 1-6, jednak nie znalazły one rozwinięcia u dołu strony;
- **Str. 23 Podrozdział 10.2.** - należy poprawić zapis „oraz instytucje publiczne (...)” na „oraz instytucji publicznych”;
- **str. 29 Rozdział 17 Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko** – z zamieszczonego opisu trudno wnioskować jakie działania zostały/nie zostały podjęte w zakresie przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu GPR (np. czy autorzy występowali do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w sprawie uzgodnienia zakresu prognozy oddziaływania projektu GPR na środowisko, czy też odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny).

Na podstawie przeprowadzonej weryfikacji, stwierdzono, że do projektu GPR **nie dołączono formy cyfrowej mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji**, stanowiącej załącznik do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Należy pamiętać, że na etapie formalnego opiniowania dokumentu gminnego programu rewitalizacji w celu wydania opinii i wpisania GPR przez IZ FEO 2021-2027 do wykazu pozytywnie zaopiniowanych programów, gmina zobowiązana jest do złożenia dokumentu GPR wraz z uchwałą rady gminy w sprawie przyjęcia GPR, opiniami wydawanymi przez podmioty wymienione w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, oraz z **dołączoną formą cyfrowej mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji**, stanowiącej załącznik do uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przez mapę cyfrową należy rozumieć mapę w wersji wektorowej (np. format SHP, DXF) posiadającą reprezentację geometryczną określoną w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych (np. układ PL1992 lub PL-2000). Po umieszczeniu GPR w wykazie, mapa zostanie wykorzystana do zasilenia komponentu dotyczącego rewitalizacji w systemie informacji przestrzennej województwa opolskiego (Geoportal).

Podsumowując, formalny proces opiniowania i wpisania GPR Gminy Pokój przez IZ FEO 2021-2027 do wykazu zostanie przeprowadzony zgodnie z procedurą przyjętą Uchwałą nr 9371/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Procedury Instytucji Zarządzającej FEO 2021-2027 dotyczącej opiniowania Gminnych Programów Rewitalizacji w województwie opolskim.

W związku z powyższym oraz mając na uwadze art. 36 ustawy wdrożeniowej, formalny proces opiniowania GPR przez IZ FEO 2021-2027 będzie obejmował weryfikację w zakresie możliwości finansowania strategii IIT (GPR pełniący funkcję strategii IIT opracowany na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. pod warunkiem spełnienia wymogów art. 29 rozporządzenia ogólnego) w ramach programu regionalnego FEO 2021-2027, zgodnie z ustawą wdrożeniową.

Tym samym, niniejsza weryfikacja przeprowadzona na obecnym etapie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Pokój na lata 2024-2030 przez IZ FEO 2021-2027 nie stanowi ww. opinii.

Aby uchwalony GPR spełniał te wymagania i mógł być podstawą ewentualnego ubiegania się o dofinansowanie ze środków FEO, powinien spełniać przedłożone powyżej warunki.